

Map
Jakarta, Indonesië

Indonesië: goede relatie niet vanzelfsprekend

Gepubliceerd op : 10 januari 2011 - 8:50 am | door [Nikolaos van Dam](#) (Beeld: RNW)

Mensenrechten: wat kan een ambassadeur?

De Nederlandse diplomatie moet meer de nadruk leggen op Nederland en de Nederlanders. Dat vindt minister Uri Rosenthal van Buitenlandse Zaken. Hij wil de nadruk leggen op het economische belang van Nederland.

Het lijkt een trendbreuk met de mensenrechtenagenda die Nederland lang tot speerpunt van haar buitenlandbeleid rekende. Het verbeteren van mensenrechten zou immers de veiligheid van Nederland en de ontwikkeling van het betreffende land bevorderen.

Vier oud-ambassadeurs vertellen in hun eigen woorden hoe zij het oude beleid gestalte gaven en hoe succesvol dat was.

Nikolaos van Dam

Dr. Nikolaos van Dam was van 2005-2010 ambassadeur in Indonesië. Hij studeerde Arabisch en Politieke & Sociale Wetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam en diende het grootste deel van zijn diplomatieke en academische loopbaan in de Arabische en Islamitische wereld. Hij was ambassadeur in Irak, Egypte, Turkije, Duitsland en Indonesië.

Zijn publicaties zijn te vinden op www.nikolaosvandam.com.

Van de 22 jaar dat ik ambassadeur was, vormden de laatste 5 jaar in Jakarta voor mij een hoogtepunt en een prachtige afsluiting van mijn carrière. Niet dat het een gemakkelijke plaatsing was. Nooit eerder had ik gediend in een land dat vroeger gekoloniseerd was door Nederland.

De betrekkingen tussen de Republiek Indonesië en Nederland zijn uitstekend, maar dat is geen vanzelfsprekende zaak. Hoe belangrijk Indonesië voor Nederland is blijkt uit het feit dat de ambassade in Jakarta de grootste ter wereld is. Indonesië is ook de grootste ontvanger van Nederlandse ontwikkelingsgelden.

Meer dan vijf procent van de Nederlandse bevolking heeft een band met Indonesië. Omgekeerd zijn er vele Indonesiërs die familie hebben in Nederland. Beide landen erkennen dat Indonesië een toegangspoort is tot de economische markten van Azië en dat Nederland een toegangspoort is tot Europa.

Positieve bladzijde

Ik had het geluk dat ik in augustus 2005 in Jakarta aantrad, direct nadat toenmalig minister van Buitenlandse Zaken Ben Bot daar de morele aanvaarding had uitgesproken van de datum waarop de Indonesische onafhankelijkheid is uitgeroepen, namelijk 17 augustus 1945.

Met de speech van de minister werd een positieve bladzijde omgeslagen in de geschiedenis en een streep gezet onder een pijnlijk verleden, waardoor de lucht aanmerkelijk opklaarde. Overal werd ik hartelijk ontvangen.

Essentiële zichtbaarheid

Het zwaartepunt van mijn activiteiten lag in de hoofdstad Jakarta. Maar ik bezocht ook alle 33 provincies om daar de bestuurders, de bevolking en hun culturele rijkdom en diversiteit te leren kennen. Ik stelde alles in het werk om in deze nieuwe situatie de betrekkingen verder te helpen verbeteren.

De zichtbaarheid van de ambassadeur is in dit opzicht essentieel. Ik deed een studie Indonesisch, zodat ik mijn boodschap duidelijker en effectiever kon uitdragen. Niet alleen via interviews, maar ook door rechtstreeks persoonlijk contact.

Geert Wilders

Mijn uitvoerige studies van het Arabisch en de islam en mijn eerdere werkzaamheden in Arabische en islamitische landen kwamen mij nu uitstekend van pas, in dit land met het grootste aantal moslims ter wereld. Ik hield voordrachten voor islamitische organisaties en onderwijsinstellingen.

Tijdens een voordracht in 2009 ging ik dieper in op de symbiose van de islam en de plaatselijke culturen van gebieden waar de islam in de loop der eeuwen is verspreid. De lezing werd in Indonesië goed ontvangen. Maar in Nederland leverde het Kamervragen op van het radicale anti-islam-Kamerlid Wilders.

Felle demonstraties

Wilders vond mijn voordracht te vriendelijk voor de islam. Hij wilde mijn onmiddellijke terugroeping uit Indonesië. Dit werd afgewezen door de regering: ik had dit podium immers gebruikt om aan te sporen tot verdraagzaamheid en tolerantie. Ook had ik de Nederlandse visie op deze thema's nog eens helder voor het voetlicht gebracht, waarmee de Nederlandse belangen werden gediend.

Een jaar eerder waren er voor de Nederlandse ambassade en bij onze consulaten felle demonstraties geweest van moslimorganisaties tegen Wilders' film Fitna. Dankzij een voordracht bij de islamitische organisatie Muhammadiyah, die zo'n 35 miljoen aanhangers telt, kon ik uitleggen dat de Nederlandse regering en het overgrote deel van de Nederlandse bevolking de film van Wilders afkeurden.

Overwonnen crisis

Eenzelfde boodschap kon ik uitdragen in interviews en door een gesprek met vertegenwoordigers van de demonstranten. Dialoog was hierbij het sleutelwoord. Door dit alles kon deze crisis worden overwonnen. De uitstekende samenwerking tussen de Indonesische en Nederlandse regering was hierbij van groot belang.

Aangezien Indonesië door zijn ligging op de zogenoemde 'ring of fire' veelvuldig door rampen wordt geteisterd, was het onvermijdelijk dat ik daar veel mee in aanraking kwam. Ik ben zeer onder de indruk geraakt van de wijze waarop de Indonesische bevolking telkens weer deze rampen weet te doorstaan. Dat het land zich economisch goed weet te ontwikkelen en dat binnen het kader van een democratie.

Gericht op de toekomst

Het is mij steeds opgevallen hoezeer de Indonesiërs sterk op de toekomst zijn gericht. Tegelijkertijd zijn ze zich bewust van hun rijke historie. Indonesië heeft als land met de grootste moslimbevolking ter wereld laten zien dat islam, democratie, tolerantie en respect voor diversiteit goed samen kunnen gaan.

Het afgelaste staatsbezoek van President Susilo Bambang Yudhoyono aan Nederland in oktober 2010 was een grote teleurstelling voor beide partijen. De wederzijdse betrekkingen blijven uitstekend, maar er moet natuurlijk wel altijd aan worden gewerkt. Gelukkig kan worden geconstateerd dat zowel aan Nederlandse als aan Indonesische zijde een duidelijke bereidheid bestaat om met overtuiging en grote inzet te werken aan een gezamenlijke goede toekomst.